

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2024. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: ispit za 2. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 50

Potpis članova Školskoga povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

p
e
č
a
t

š
k
o
l
e

Mjesto i nadnevak: _____

Zadatke je potrebno rješavati prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena.

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena uporaba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova. Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom, kalkulatorom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita. Učenicima se dopušta pisanje po marginama i po praznim stranicama ispitnoga materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Školsko povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Školskomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo ispravaka odgovora u tim česticama. Netočno se riješeni zadatci, naknadno ispravljeni odgovori i odgovori napisani u zagradama te bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Školsko povjerenstvo.

PRVI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE TABLICE.

Površina i broj stanovnika zagrebačkih gradskih četvrti 2011. i 2021.

Gradska četvrt	Površina (km ²)	Broj stanovnika (tisuće)	
		2011.	2021.
Brezovica	127,3	12,0	12,1
Črnomerec	24,2	38,5	38,1
Donja Dubrava	10,8	36,4	33,7
Donji Grad	3,2	37,0	31,1
Gornja Dubrava	40,3	61,8	58,5
Gornji Grad – Medveščak	10,2	31,0	26,3
Maksimir	15,0	48,9	47,5
Novi Zagreb – istok	16,5	59,1	56,0
Novi Zagreb – zapad	62,6	58,1	64,5
Peščenica – Žitnjak	35,3	56,5	53,2
Podsljeme	59,4	19,2	19,0
Podsused – Vrapče	36,2	45,8	45,0
Sesvete	165,2	70,0	71,2
Stenjevec	12,2	51,4	54,1
Trešnjevka – jug	9,8	66,7	65,6
Trešnjevka – sjever	5,8	55,4	52,8
Trnje	7,4	42,3	41,0

Izvor: DZS, 2013; 2021

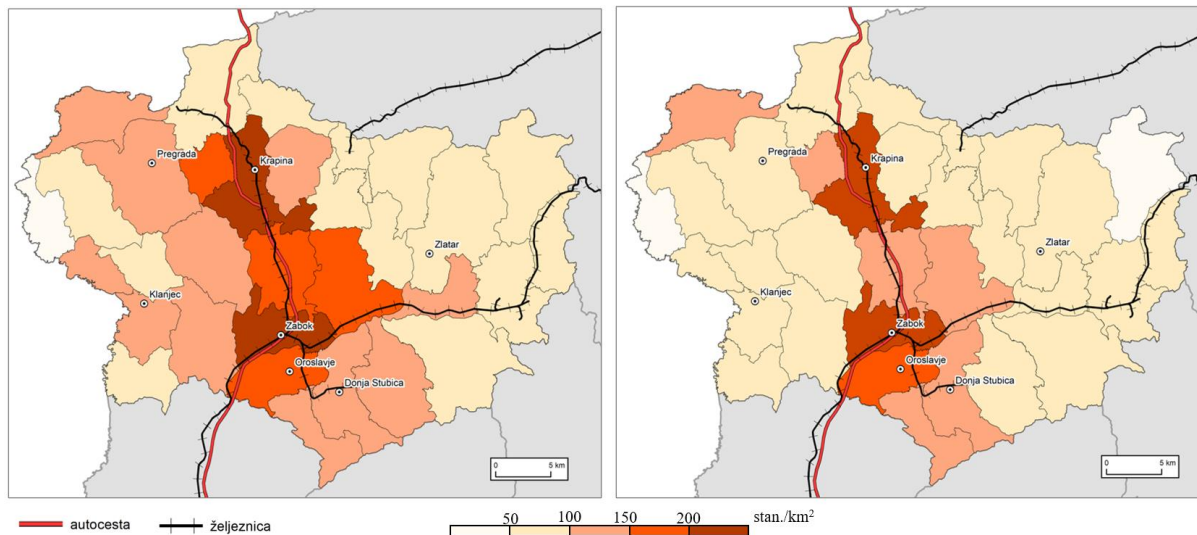
	3
--	---

1. Ime je najrjeđe naseljene gradske četvrti Grada Zagreba 2021. _____.

Najveći apsolutni pad broja stanovnika u međupopisnome razdoblju 2011. – 2021. dogodio se u gradskoj četvrti čije je ime _____, a najveći relativni rast broja stanovnika u istome je razdoblju zabilježen u gradskoj četvrti čije je ime _____.

Prostor za računanje:

**SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU GRAFIČKIH PRILOGA.
U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA
U CIJELOSTI ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.**

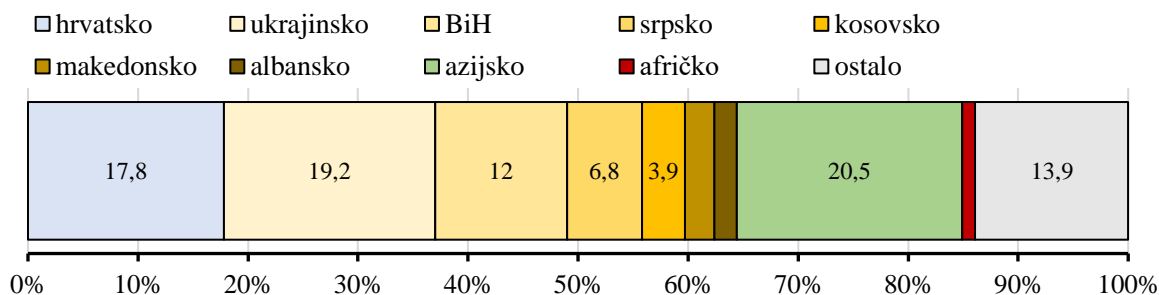

Gustoća naseljenosti Krapinsko-zagorske županije po upravnim gradovima/općinama 2001. (lijevo) i 2021. (desno)

Izvor: DZS, 2013.; 2021.

2

2. Najveću mogućnost zadržavanja visoke gustoće naseljenosti u razdoblju između 2001. i 2021. pokazuju Gradovi Zabok i **Klanjec/Krapina**. Istodobno, najslabije je naseljen dio Krapinsko-zagorske županije okolica Grada **Pregrade/Zlatara**. Prometni položaj pokazuje se iznimno važnim za zadržavanje stanovništva, pri čemu je važnija **autocesta/željeznica**. Sudeći prema prometnome položaju, najpozitivniji demografski razvoj u budućnosti trebao bi imati Grad **Donja Stubica/Zabok**.

Struktura stanovništva doseljenoga u Hrvatsku 2022. s obzirom na državljanstvo

Izvor: DZS, 2023.

2

3. S obzirom na domet migracije većina doseljenika u Hrvatsku tijekom 2022.

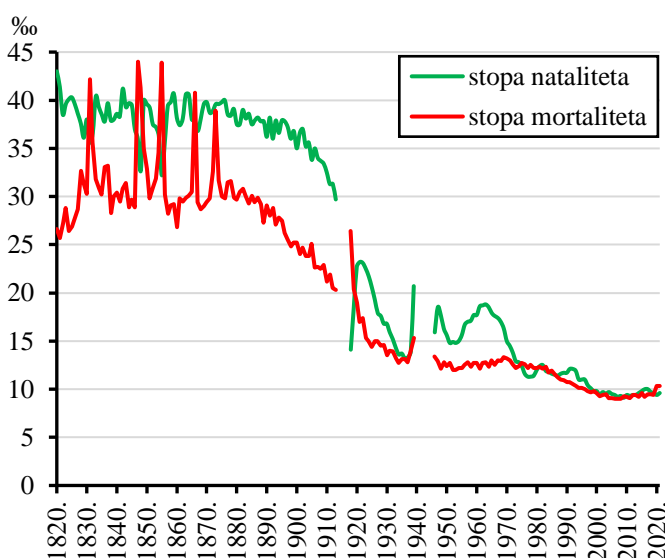
pripada **unutarnjim/vanjskim** migrantima, odnosno

interkontinentalnom/intrakontinentalnom tipu migracija. Uzrok dolaska većine

doseljenika bio je **ekonomski/politički**, a s obzirom na nepovoljnu biološku

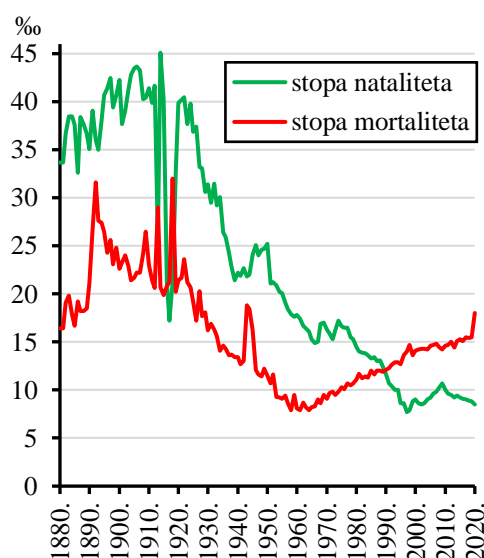
strukturu stanovništva Hrvatske te stanje na hrvatskome tržištu rada, poželjno je da

opisane migracije prema trajanju budu **konačne/privremene**.

Kretanje stope nataliteta i mortaliteta
u Austriji (1820. – 2020.)

Izvor: Our World in Data, 2023.

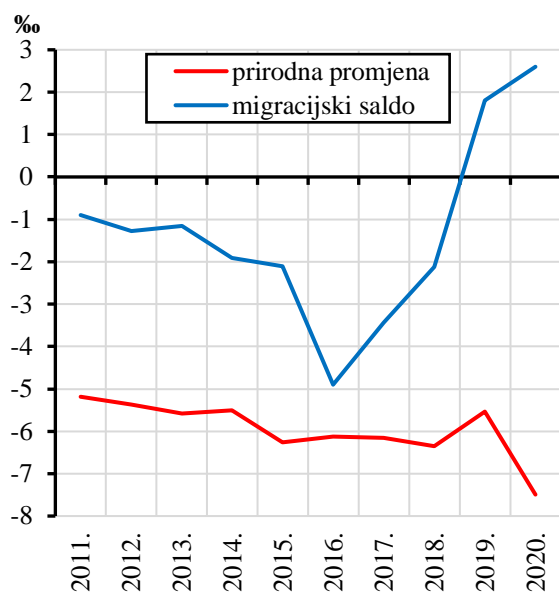
Kretanje stope nataliteta i mortaliteta
u Bugarskoj (1880. – 2020.)

Izvor: Our World in Data, 2023.

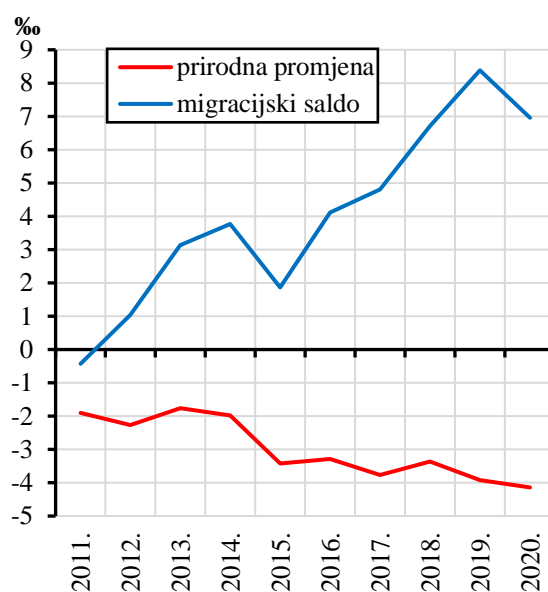
2

4. Demografska tranzicija u Austriji počela je **poslije/prije** nego u Bugarskoj. Taj je proces dulje trajao u **Austriji/Bugarskoj**. Viša stopa mortaliteta 80-ih godina 19. stoljeća zabilježena je u **Austriji/Bugarskoj**, a rast stope mortaliteta u Bugarskoj od 60-ih godina 20. stoljeća posljedica je **iseljavanja/senilizacije**.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH DIJAGRAMA.

Stope prirodne promjene i migracijskoga salda Krapinsko-zagorske županije (2011. – 2020.)

Stope prirodne promjene i migracijskoga salda Istarske županije (2011. – 2020.)

3

5. Dopuni tablicu podacima za **2020.**

Županija	Stopa prirodne promjene	Stopa ukupne promjene	Slovno-brojčana oznaka tipa (trenda) općega kretanja stanovništva
Krapinsko-zagorska			
Istarska			

U SLJEDEĆEMU ZADATKU POVEŽI POJMOVE UPISOM JEDNOGA SLOVA IZ DESNOGA STUPCA NA SVAKU CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOME STUPCU. DVA SE POJMA IZ DESNOGA STUPCA NE MOGU POVEZATI.

1

6. Poveži radna mjesta s odgovarajućim sektorom gospodarstva.

_____ kozmetičar/kozmetičarka

_____ krojač/krojačica

A. primarni

B. sekundarni

C. tercijarni

D. kvartarni

U SLJEDEĆEMU ZADATKU POVEŽI POJMOVE UPISOM JEDNOGA SLOVA ODGOVARAJUĆE GEOGRAFSKE KARTE I JEDNOGA BROJA PRIPADAJUĆE LEGENDE NA SVAKU CRTU ISPRED ZADANIH POJMOVA. JEDNA SE GEOGRAFSKA KARTA I JEDNA LEGENDA NE MOGU POVEZATI.

	2
--	---

7. Poveži demografski pokazatelj s odgovarajućom kartom i legendom.

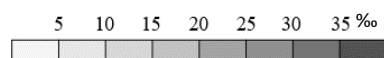
_____ stopa mortaliteta;   _____ stopa nataliteta

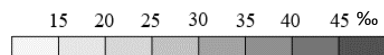
A

1

2

3

B

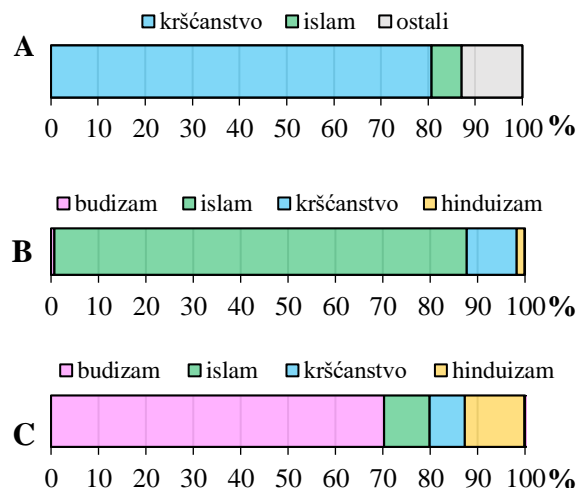
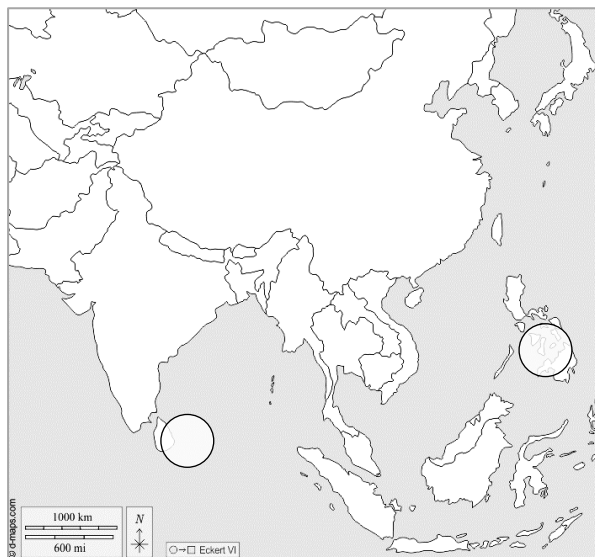

C

U SLJEDEĆEMU ZADATKU POVEŽI DRŽAVU S ODGOVARAJUĆIM STRUKTURNIM STUPCEM UPISOM JEDNOGA SLOVA PRIPADAJUĆEGA STRUKTURNOG STUPCA U SVAKU KRUŽNICU NA PRILOŽENOJ GEOGRAFSKOJ KARTI.

2

8. Poveži države na kojima su ucrtane kružnice s pripadajućom religijskom strukturom.

U SLJEDEĆIH DEVET ZADATAKA ODGOVORE UPIŠI NA ODGOVARAJUĆE CRTE.

2

9. Na svaku crtu ispred mjere ekspanzivne populacijske politike upiši slovo **E, a ispred restriktivne mjere populacijske politike upiši slovo **R**.**

- _____ poticanje doseljavanja visokoobrazovanih osoba
- _____ povećanje poreza na dječju opremu i proizvode
- _____ uvođenje financijskih potpora za obitelji s troje i više djece
- _____ zabrana kontracepcije

1

10. Ilustracija upućuje na potrebu za tipom populacijske politike čiji je naziv _____.

- 2 11. Nacionalnom populacijskom politikom iz 2006. Hrvatska je definirala ciljeve svojega demografskog razvoja koji nastoji ostvariti na temelju:
- A. povećanja nataliteta tako da u dužemu razdoblju postignemo više stope nataliteta od mortaliteta, što je moguće stopom nataliteta oko 15 ‰
  - B. poticanja znatnijega povratka hrvatskih iseljenika kao najpoželjnijih doseljenika
  - C. zaustavljanje koncentracije stanovništva u gradovima (...) i iseljavanja iz ruralnih područja te naseljavanje u rijetko naseljena područja
  - D. (...) razmještaj stanovništva koji će omogućiti regionalni razvoj i to pretežito migracijom radne snage

Koji je od navedenih ciljeva Hrvatska ostvarila na zadovoljavajućoj razini do kraja 2023.?

Naziv je tipa populacijske politike kojoj pripada cilj D

- 3 12. Na temelju podataka u tablici, na prvu decimalu izračunaj:
- A. stopu nataliteta: _____ ‰
  - B. indeks starosti: _____
  - C. koeficijent feminiteta stanovništva u radnoj dobi: _____

Dobna skupina	Broj žena	Broj muškaraca	Broj živorođenih
0 – 14	2300	2500	5
15 – 49	7200	7150	320
15 – 64	9000	8950	340
≥ 50	6400	6250	20
≥ 65	4600	4450	0

Prostor za računanje

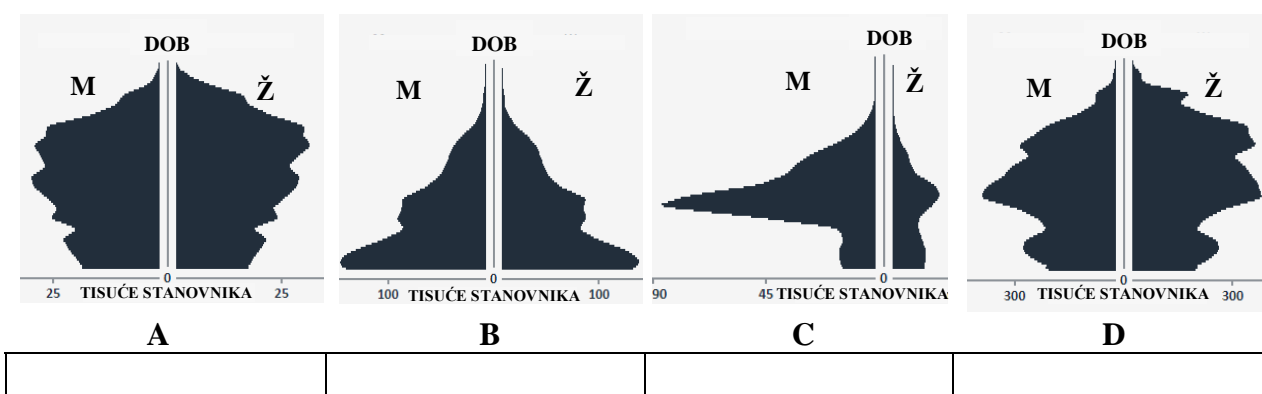
- 3 13. Migracijski saldo Grada Zaboka je 2021. iznosio je 10 stanovnika. Te su se godine u Zabok doselile 242 osobe, rođeno je njih 68, a umrlo čak 133. Popisom je utvrđeno da u Zaboku živi 8656 stanovnika. Izračunaj bruto migraciju i prirodnu promjenu.

Prostor za računanje

Bruto migracija iznosi _____, a prirodna promjena iznosi _____ stanovnika.

Puni je naziv tipa (trenda) općega kretanja stanovništva Grada Zaboka 2021.

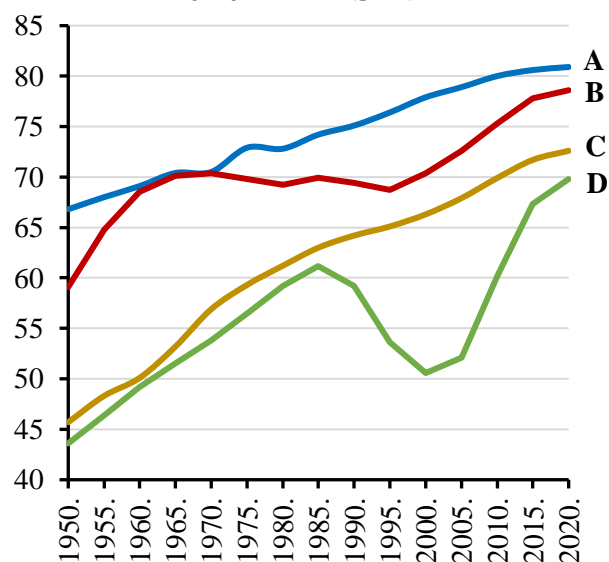

- 2 14. Priloženi se dijagrami dobno-polne strukture stanovništva abecednim redom odnose na **Hrvatsku, Katar, Tadžikistan i Ukrajinu**. U svako polje ispod dijagrama upiši ime pripadajuće države.
- 2 15. Država u kojoj je vrijednost indeksa mladosti najviša označena je slovom ____, a država koja bilježi najveći udjel stranih radnika označena je slovom ____.
- 2 16. Ekspanzivnu dobno-polnu strukturu stanovništva ima država označena slovom ____, a najviši koeficijent feminiteta staroga stanovništva ima država označena slovom ____.

- 2 17. Na crtu ispred imena prostornih jedinica prepisi odgovarajuće slovo s dijagrama.

____ Bocvana
 ____ Estonija
 ____ Njemačka
 ____ svijet

Očekivano trajanje života (god.)

Kretanje očekivanog trajanja života u odabranim državama (1950. – 2020.)

Izvor: Our World in Data, 2023.

**U SVAKOME OD ŠEST SLJEDEĆIH ZADATAKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR.
ZAKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.**

	1
--	---

18. Koji je osnovni uzrok promjena u kretanju očekivanoga trajanja života u prostornoj jedinici označenoj slovom **D** na dijagramu u 17. zadatku?

A. epidemija HIV/AIDS-a   **B.** građanski rat   **C.** nedostatak hrane   **D.** tranzicija gospodarstva

	1
--	---

19. Koji je od navedenih demografskih pokazatelja **najslabije povezan** sa stupnjem gospodarske razvijenosti?

A. fertilitet   **B.** infantilni mortalitet   **C.** mortalitet   **D.** natalitet

	1
--	---

20. Za koji kontinent danas najviše vrijedi maltuzijanistička teorija?

A. Afriku   **B.** Aziju   **C.** Europu   **D.** Sjevernu Ameriku

	1
--	---

21. Koji je uzrok porasta broja stanovnika svijeta u razdoblju od oko 1500. do oko 1800.?

A. industrijska revolucija   **B.** izostanak ratova
C. povećana količina hrane nakon geografskih otkrića   **D.** razvoj medicine

	1
--	---

22. Koji je od navedenih pokazatelja najčešće viši u državama s visokim TFR-om nego u državama s niskim TFR-om?

A. BDP po stanovniku   **B.** HDI   **C.** siromaštvo   **D.** stopa obrazovanja

	1
--	---

23. Jedan od globalnih trendova vanjske migracije radne snage odnosi se na feminizaciju migracija. U kojoj je djelatnosti to posebno vidljivo?

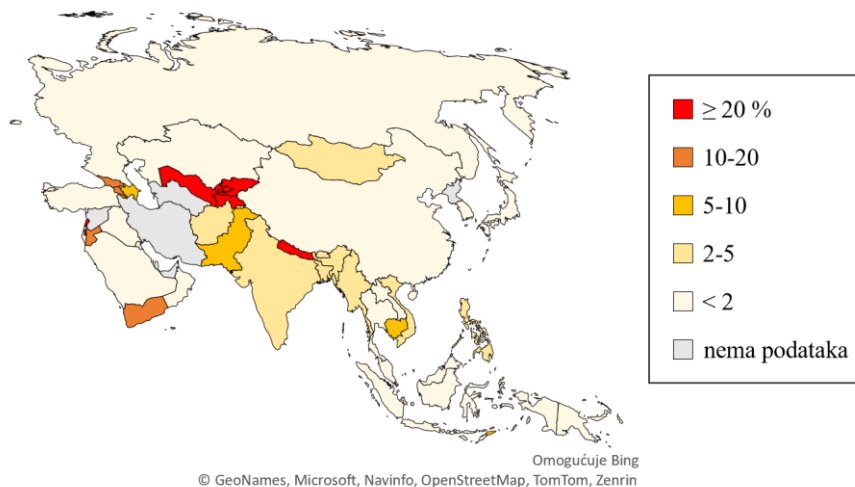
A. u skrbi i njezi   **B.** u obrazovanju   **C.** u tekstilnoj industriji   **D.** u trgovini

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU GRAFIČKIH PRILOGA.

2

24. Ispred imena države upiši odgovarajuću kategoriju iz legende na karti

_____ Afganistan
 _____ Jemen
 _____ Oman
 _____ Tadžikistan

Udjel doznaka u BDP-u država Azije 2022.

Izvor: Svjetska banka, 2023.

1

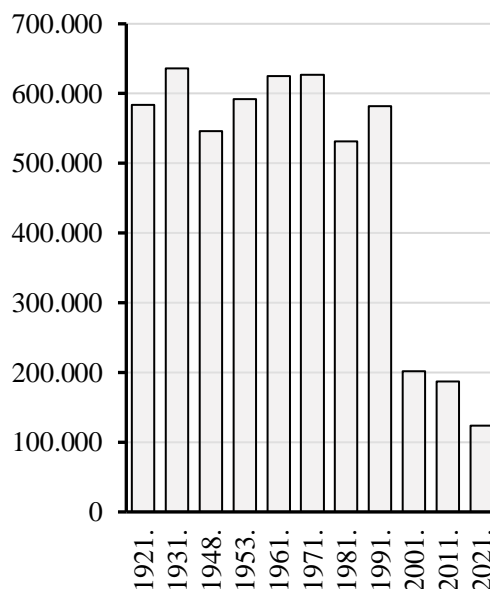
25. Ime je etničke skupine na koju se odnosi priloženi dijagram _____.

1

26. Koja je skupina uzroka ključna za smanjenje brojnosti etničke skupine na koju se odnosi dijagram desno?

- A. gospodarski
- B. socijalni
- C. politički
- D. demografski
- E. prirodni

Broj stanovnika

Brojnost odabrane etničke skupine u Hrvatskoj od 1921. do 2021.

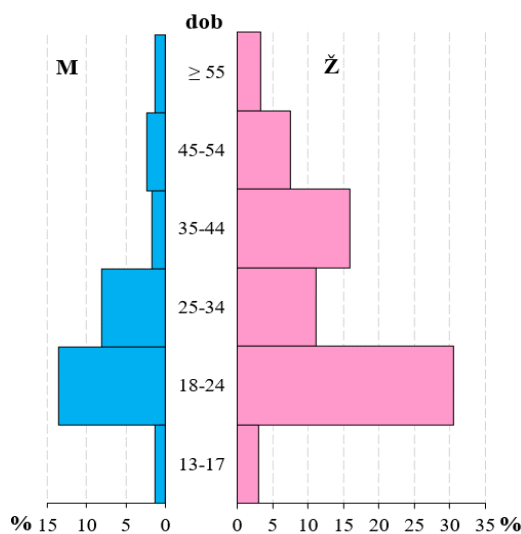
Izvor: DZS, 2023.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU GRAFIČKIH PRILOGA. U SVAKOME JE ZADATKU SAMO JEDAN TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.

1

27. U kojoj je dobnoj skupini na priloženome dijagramu koeficijent feminiteta najizraženiji?

- A. 13 – 17
- B. 18 – 24
- C. 25 – 34
- D. 35 – 44
- E. 45 – 54
- F. ≥ 55

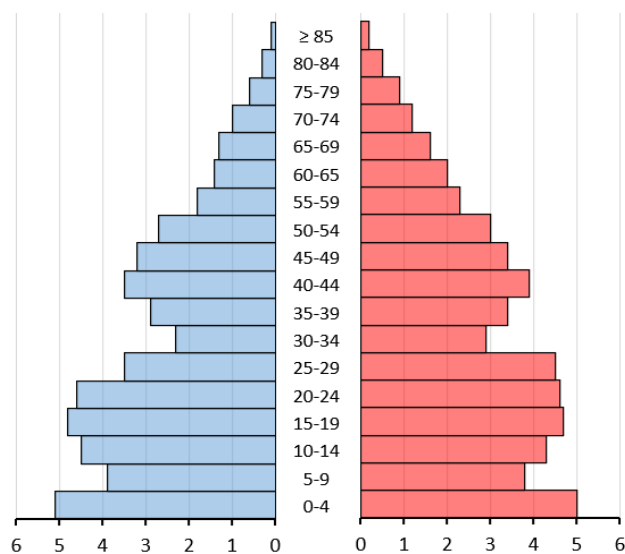

Dobno-polna struktura pratitelja;
Instagram profila škole X u krajem 2023.

1

28. Zašto je došlo do suženja priloženoga dijagrama dobno-polne strukture stanovništva Hrvatske u dobnoj skupini 5 – 9 godina?

- A. zbog Drugoga svjetskog rata
- B. zbog epidemije velikih boginja
- C. zbog pojave gastarbajtera (ekonomske migracije)
- D. zbog političke represije
- E. zbog Prvoga svjetskog rata

Dobno-polna struktura stanovništva Hrvatske
1950.

	1
--	---

29. Doznake su ekonomski najrelevantnija dimenzija međunarodne migracije radne snage. Primjerice, činile su čak 46,2 % BDP-a Tonge 2022.! Što od navedenoga **ne** **vrijedi** za društva koja su ovisna o doznakama?

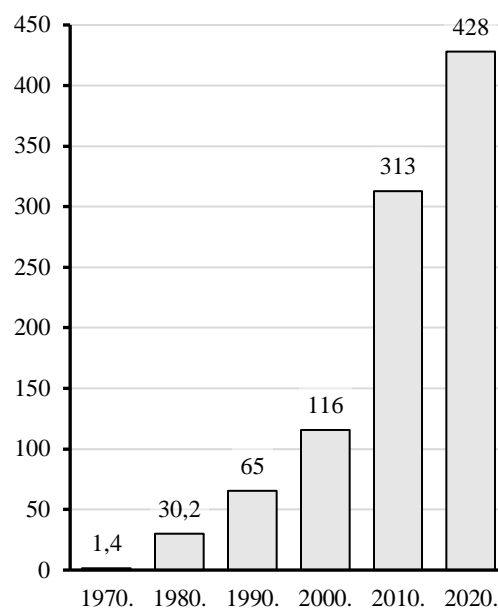
- A. doznake čine uvoz dobara i usluga jeftinijim
- B. doznake podižu vrijednost nacionalne valute
- C. doznake potiču svakodnevnu potrošnju
- D. doznake smanjuju ekonomsku nejednakost

	1
--	---

30. U kojemu je razdoblju došlo do najvećega relativnog rasta vrijednosti međunarodnih doznaka?

- A. 1970. – 1980.
- B. 1980. – 1990.
- C. 1990. – 2000.
- D. 2000. – 2010.
- E. 2010. – 2020.

Milijarde dolara

Vrijednost međunarodnih doznaka u svijetu (1970. – 2020.)

Izvor: Svjetska banka, 2023.